Riigikontrolli arvamus Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

KONTROLLIARUANNE

01.08.2003 nr 2-5/03/92

Riigikontrolli arvamus Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Tallinn
2003

Sisukord

SISSEJUHATUS **3**

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD **4**

1.1. Riigikontrolli pädevus **4**

1.2. Auditi eesmärk ja ulatus **4**

1.3. Vastavus standarditele **4**

1.4. Vastutus aruande õigsuse ja aruande aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest **5**

2. ARVAMUS KAITSEJÕUDUDE PEASTAABI 2002. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE KOHTA **6**

2.1. Märkused **6**

2.2. Riigikontrolli arvamus **7**

2.3. Muud tähelepanekud **7**

2.4. Ettepanekud **8**

3. MAJANDUSTEHINGUTE ÕIGUSPÄRASUS, FINANTSJUHTIMINE JA SISEKONTROLLISÜSTEEM **10**

3.1. Tähelepanekud **10**

3.2. Ettepanekud **11**

KAITSEJÕUDUDE PEASTAABI VASTUS **12**

KAITSEMINISTEERIUMI VASTUS **17**

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris 10.02–03.03.2003 oma tööplaani alusel Kaitsejõudude Peastaabi 31.12.2002 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet.

Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 05.12.2002. a määrusest nr 143 "2002. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine". Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud 09.06.1999 vastu võetud riigieelarve seaduse § 46 lõikes 1.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuhti kt Jüri Kurss, töögrupis osalesid vanemaudiitor Margit Piller ja audiitor Airi Mark (vaheauditis ka vanemaudiitor Sven Potapov).

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta[1]. Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid vastavalt Riigikontrolli seadusele[2].

1.2. Auditi eesmärk ja ulatus

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesandeid[3], on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ning riigieelarve täitmise aruande kohta, tuginedes järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult Kaitsejõudude Peastaabi omad ja võlad tema kohustused;
- kas varad ja kohustused eksisteerivad tegelikult ja on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas Kaitsejõudude Peastaabi raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[4] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ja riigieelarve täitmise aruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja eelarve täitmise aruandes esitatud näitajad, samuti analüüsisime aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid. Leiame, et meie audit annab piisava aluse avaldada arvamust Kultuuriministeeriumi raamatupidamise aastaaruande ja eelarve täitmise aruande kohta.

---

[1] Riigieelarve seadus § 47 lg 2
[2] Riigikontrolli seadus § 7
[3] Riigikontrolli seadus § 6 lg 2
[4] INTOSAI – International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all

1.4. Vastutus aruande õigsuse ja aruande aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruandes kajastuva info õigsuse eest vastutavad minister Sven Mikser (kuni 28.01.2002 Jüri Luik) ja Kaitsejõudude Peastaabi ülem Alar Laneman.

Minister

- valvab ministeeriumi struktuuriüksuste ja ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise järele ning teostab teenistusjärelevalvet ministeeriumi ametnike otsuste seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[5];
- tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[6];
- vastutab riigivara säilimise ja heaperemeheliku kasutamise eest ning korraldab seda kooskõlas riigivaraseadusega[7];
- otsustab eelarvevahendite kasutamise üle ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise, samuti Euroopa Liidu eraldatud vahendite ning muu välisabi sihipärase kasutamise järele[8];
- kinnitab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarved, lähtudes riigieelarvest, ja kontrollib nende täitmist, tehes vajadusel ettekirjutusi eelarvevahendite kasutamiseks[9];
- kinnitab koos raamatupidamise eest vastutava isikuga oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigsust[10].

Kaitsejõudude Peastaabi ülem:

- vastutab asutuse tegevust korraldavate õigusaktide täpse ja otstarbeka täitmise eest ning annab aru asjaomasele ministrile[11];
- korraldab asutuse sisekontrollialast tööd[12];
- kinnitab asutuse raamatupidamise aastaaruande õigsust oma allkirjaga[13].

Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud ülem kolonel Alar Laneman ning pearaamatupidaja Ruth Peedo.

[5] Vabariigi Valitsuse seadus §-d 49 ja 95
[6] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[7] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[8] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[9] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[10] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 4 lg 3
[11] Vabariigi Valitsuse seadus § 73
[12] Vabariigi Valitsuse seadus § 73
[13] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 2

2. Arvamus Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

2.1. Märkused

2.1.1. Kaitsejõudude Peastaap vahendab igakuiselt mitmesuguseid teenuseid (peamiselt Eesti Telefoni kõneteenust) Randla 3 elanikele ning umbes 10 asutusele, millest enamus on kaitsejõudude süsteemi asutused, aastas ca 1,8 mln krooni ulatuses kajastades seda vastavalt rahandusministri määrusele kulude taastamisena. Riigikontroll on seisukohal, et see on vastuolus raamatupidamise hea tavaga, mis keelab tulude ja kulude vahelise saldeerimise. Seetõttu peame vajalikuks tuua välja asjaolu, et Kaitsejõudude peastaap ei kajasta oma 2002. aasta raamatupidamise aastaaruandes kõiki tulusid ja kulusid. Võttes arvesse kõnesolevate tehingute suurt mahtu ei ole Riigikontrolli hinnangul sellise arvestusmeetodi kasutamine antud juhul põhjendatud ning on vastuolus olulisuse printsiibiga . Leiame, et majandustulud peaksid näitama kogu müügitulu, mis Eesti Raamatupidamise Toimkonna juhendi "Müügitulu määramine realiseerimise printsiibi alusel" on saadud või saadaolev tasu turuhinnas. Seega tuleks tuludes kajastada telefoniteenuste jms teenuste tarbijatele esitatud arved kogusummas (va käibemaks).

2.1.2. Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta aruanne ei kajasta kõiki aruandeaastal põhivara- ning muuks sihtfinantseerimiseks Taani Kuningriigi valitsuse poolt eraldatud tagastamatu materiaalse abi projektide raames Kaitsejõudude Peastaabi arveldusarvetele 2002. aastal kantud rahasummade arvelt tehtud kulutusi. Sihtfinantseerimise vahendite arvelt soetatud varade üleandmine on kajastatud saadud tulude vähendamisena. Sellisest arvestusmetoodikast tingituna on Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta tulud ja kulud näidatud 1 895 046 mln krooni võrra väiksemana. Meie hinnangul peaks Kaitsejõudude Peastaap kajastama sihtfinantseerimise vahendite arvelt soetatud varade soetamist tuluna ja üleandmisi oma kuludes ülekannete ja toetustena (sõltumata sellest, millise üksuse kätte varad lõpuks jõuavad), sest Kaitsejõudude Peastaap oli isik, kelle nimel lepingud olid sõlmitud ja kellele välisabi eraldati. Alates 2003. aasta algusest on otsustatud talitada Riigikontrolli soovituste kohaselt.

2.1.3. Kaitsejõudude Peastaabis on väga suured majandusrahade ettemaksed pikaajalises välislähetuses olijatele kokku aasta lõpu seisuga 2,9 miljonit. Meile antud selgituste kohaselt on põhjuseks väga pikalt hilinevad kuluaruanded (näiteks 2002. aasta detsembris saadi ka 2001. aasta novembri kulude aruanded). Sellega on eksitud tekkepõhisuse printsiibi vastu arvestades välislähetuskulusid kassapõhiselt. Juhime tähelepanu, et välislähetuse kulude mitteõigeaegne kajastamine näitab majandusaasta aruandes nii kulusid kui ka nõudeid ebaõigesti ja seetõttu ei saa me enda hinnangut kõnealuste nõuete ja kulude õigsusele.

2.1.4. Varude hulgas on kajastatud Taani välisabi vahendite arvel üksikute seadmete kaupa soetatud ning seejärel kokku monteeritud lahingutegevuse imitaator summas 2 533 898 krooni, mis kuulub kajastamisele põhivarana.

2.2. Riigikontrolli arvamus

- **Arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktides 2.1.1.-2.1.4 kirjeldatud asjaolude võimaliku mõju, on Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab seisuga 31.12.2002 asutuse 2002. aasta positiivseks tulemiks 7 072 985 ja bilansimahuks 147 987 182 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 05.12.2002. a määrusega nr 143 "2002. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".**
- **Riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta kassakuludeks 103 975 914 krooni, on olulises osas kooskõlas riigieelarve seaduse ja 2002. aasta riigieelarvega.**

2.3. Muud tähelepanekud

Järgnevalt oleme esitanud raamatupidamisarvestust ja eelarvevahendite kajastamist puudutavad tähelepanekud, mis summade ebaolulisuse tõttu aastaaruande ega eelarve täitmise aruande õigsust ei mõjuta. Juhime nendele tähelepanu eesmärgiga vältida nende võimalikku kordumist tulevikus.

2.2.1. Kaitsejõudude Peastaabi põhivara nimekirjas seisuga 31.12.02 olevate korterite kogusummast on 22% (ehk 1 022 332 krooni) muude väeosade kasutuses, mis on vastuolus majandusüksuse printsiibiga[14]. Kaitsejõudude Peastaabi selgitusel on vastavasisuline taotlus esitatud Kaitseministeeriumile nõusoleku saamiseks.

2.2.2. Kaitsejõudude Peastaabi vallasvara eest vastutava isiku korralduse alusel antakse vara esmalt Kaitseväe Logistikakeskusele üle ning alles selles etapis, kus eelarve- ja rahandusosakond koostab akti vara üleandmise kohta bilansist bilanssi, kinnitab selle vara üleandmise Kaitsejõudude Peastaabi eelarve- ja rahandusosakonna ülem. Kaitsejõudude Peastaabi ülem üleandmise akti ei kinnita. Võttes arvesse üleantavate varade suurt mahtu, mis ulatub miljonitesse kroonidesse, leiame, et sisekontrolli tõhustamiseks peaksid kõik põhivarade üleandmised olema kinnitatud Kaitsejõudude Peastaabi ülema poolt.

2.2.3. Kaitsejõudude Peastaap annab vara hoiule või kasutusele teistele organisatsioonidele, kusjuures vara antakse ilma dokumendita, mis tõestaks, et vara on antud vastutavale hoiule. Näiteks, 2002. a juunis saadi Kaitseväe Logistikakeskuselt padrunid õppelaskmiseks summas 1 014 050 krooni. Padrunid anti üle Üksik-sidepataljonile, kuna Peastaabis puudus selleks vastav ladu. Raamatupidamises puudub dokument, et padrunid olid antud pataljonile vastutavale hoiule. Samuti anti ilma dokumentideta Kaitseväe Logistikakeskusele hoiule meditsiinivarustust summas 202 813 krooni. Samas ei olnud raamatupidamisse jõudnud varade üleandmis-vastuvõtmisakt, millega anti OÜ-le ELI üle 999 999 krooni väärtuses seadmeid.

2.2.4. Muu tuluna majandustegevusest on kajastatud 12.02.03 Kaitsejõudude Peastaabi ülema poolt kinnitatud 2002. aasta põhivarade, bilansiväliste varade ja laovarude inventuuri lõppaktis kajastatud materjalide (kaitseväe kaardid) ülejääk summas 336 271 krooni. Meie hinnangul kuulub see summa kajastamisele tulude korrigeerimisena.

2.2.5. Nõuded kogusummas 222 929 krooni olid aasta lõpu seisuga inventeerimata, saldokinnitustega oli kaetud ainult 1,5% nõuetest. Meile antud selgituste kohaselt viidi saldovõrdlused läbi suuliselt telefoni teel 2003. aasta veebruaris, kuid neid tulemusi ei olnud dokumenteeritud ja seetõttu ei saa me anda ka hinnangut saldo õigsusele. 2003. aastal on plaanis viia saldovõrdlused läbi e-maili teel.

[14] Raamatupidamise seadus § 5 lg 1

Nõuete saldost jäeti välja ka arve Vahipataljonile, kuna viimane keeldus oma aastaaruannet ümber tegemast ning seetõttu esitati arve järgmisel aastal summas 3 083 krooni, mis on vastuolus raamatupidamise korraldamise põhinõuetega[15] ja avalikkuse printsiibiga[16].

2.2.6. Lähetuskulude puhul on tasaarveldatud nõudeid töötajate vastu ja kohustusi töötajate ees, mistõttu on nõuded näidatud väiksemana summas 13 750 krooni ning tegelik lähetuskulude kohustus töötajate ees on 42 733 krooni. Juhime tähelepanu, et sellised tasaarveldused ei ole raamatupidamise seadusega lubatud.

2.2.7. Töötajate eest õppemaksude tasumisel on nendega sõlmitud lepingud, mille alusel tuleks makstud õppemaksud võtta bilansis arvele nõudena töötaja vastu ja aasta lõpus inventeerida (kuludesse kanda) vastavalt sellele, kui palju töötaja on oma tööaastatega seda nõuet kustutanud.

2.2.8. Krediitkaardiga tehtud kulude puhul ei ole alati jälgitud tekkepõhisuse printsiipi. Nii kajastuvad 2001. aasta detsembri krediitkaardi kulud summas 3 288 krooni 2002. aasta jaanuari kuludes. Samuti on esinenud krediitkaardimaksete kuluks kandmist ilma algdokumentideta. Sellistel juhtudel tuleb arvutada erisoodustusmaksud, mis on aga jäetud tegemata (aruandeaastal leidsime selliseid makseid summas 1 647 krooni).

2.2.9. Kõigi töötajate puhul ei olnud järjepidevalt palga arvestamise aluseks tööaja tabel. Me peame vajalikuks pöörata tähelepanu, et palgaarvestuse üheks alusdokumendiks on tööajatabel ja selle õigeaegne esitamine on kohustuslik vastavalt Kaitsejõudude Peastaabi ülema käskkirjale nr 93. Dokumentide ja muude andmete liikumine personaliosakonna ja palgaarvestaja vahel ei olnud vajalikul määral korraldatud: palju andmeid nagu staaž, laste arv ja nende vanus jms tuli palgaarvestajal küsida telefoni teel või ise paberil arvutada. See võib tekitada tahtmatuid vigu, nt kui töötaja, kes saab kolmanda lapse pealt korteri lisaraha ei teavita lapse õppimise katkestamisest jne. Andmete õigsuses polnud kindel ka personaliosakond.

2.2.10. Puhkusereservi arvestusse tuleb keskmise arvestamisel lugeda ka vastava perioodi eest saadud tulemustasu. 2002. aastal kasutatud arvestusmeetodi tõttu ei saa lugeda õigeks puhkusereservi summat.

2.2.11. Kaitsejõudude Peastaabi raamatupidamisarvestuses on põhjendamatult vähendatud 2002. aasta sidekulusid. Viga tekib kasutatavast arvestusrutiinist, millega kulusid vähendatakse nii arve esitamisel Randla 3 elanikele kui ka arvete eest tasumisel. (Näiteks Randla 3 elanike Uind ja Henn puhul moodustas viga 1 660,35 krooni).

2.2.12. Kuludes on kajastamata ja maksuametile tasumata erisoodustuse maksud tööandja vara (autode) isiklikuks otstarbeks kasutamise eest.

2.4. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Kaitsejõudude Peastaabile** järgmised ettepanekud:

- Viia raamatupidamisarvestus vastavusse raamatupidamise seaduse, hea raamatupidamistava ja eelarveliste asutuste raamatupidamisarvestust reguleerivate rahandusministri määrustega nii et oleks tagatud kõigi tulude ja kulude ning varade ja kohustuste täies mahus ning õigeaegne kajastamine arvestuses ja majandusüksuse printsiibi järgimine

- Täiendada raamatupidamise sise-eeskirju ja tõhustada sisekontrollimehhanisme majandustehingute dokumenteerimise ja dokumendikäibe korraldamise osas nii, et dokumentide esitamine raamatupidamisosakonda ei mõjutaks raamatupidamisaruannete õigsust bilansipäeva seisuga.

[15] Raamatupidamise seadus § 4 ja § 7
[16] Raamatupidamise seadus § 5 lg 13

- Täiendada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud inventuuride läbiviimine, inventuuritulemuste võrdlemine raamatupidamise andmetega ja erinevuste kajastamine.

3. Majandustehingute õiguspärasus, finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

3.1. Tähelepanekud

Kaitsejõudude Peastaabi majandustehingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta üldhinnangut andmata toome välja järgmised olulisemad tähelepanekud.

3.1.1. Kaitsejõudude Peastaap ei tegele piisavalt lepingutest tulenevate nõuete sissenõudmisega. Näiteks sõlmiti 01.02.02 rendileping AS-iga Nehatu 3, mille kohaselt Nehatu 3 peaks tasuma renti 25 krooni ruutmeetri kohta kokku 2942,50 kuus (117,7 m^2 * 25 kr), kuid arveid rendise kohta hakati esitati alles septembrikuus, aasta lõpuks ulatus rentniku võlg 32 367,50 kroonini. Lepingu kehtimise aja jooksul ei olnud esitatud ka arveid kommunaalteenuste, valve ja elektrienergia kasutamise eest. See on vastuolu riigivaraseadusega , mis ütleb et sooritades riigivaraga mistahes tehinguid, peavad riigivara valitsejad ja volitatud asutused juhinduma põhimõttest vältida kahju ja suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada[17].

3.1.2. Juhime tähelepanu järgmistele asjaoludele erisoodustuse maksude arvestamisel: väliskülaliste kingitusi ei loeta annetuseks ja need ei kuulu erisoodustusega maksustamisele, samuti ei pea koolituse ja seminari kulude puhul ruumide renti erisoodustusega maksustama.

3.1.3. Filmi "Nimed marmortahvlil" võtetel osalesid ka kaitseväelased. Kaitseväelaste toitlustamise kulude eelarve oli 226 650 krooni, millest Kaitsejõudude Peastaabi andmetel osutas FIE Henno Morel toitlustamise teenust kokku summas 187 500 krooni, kuid sellele teenusele oli riigihange jäänud korraldamata. Sellega rikuti riigihangete seaduse §2 lg7 p1[18], mille kohaselt tuleb riigihange läbi viia, kui asja või teenuse maksumus on 100 000 krooni ja üle selle. Samuti leiame, et kaitsekuludeks ettenähtud eelarvevahendite kasutamine kaitseväelaste toitlustamiseks filmivõtetel ei ole põhjendatud (sisuliselt on tegemist sponsorlusega, mis on vastavalt eelarve seadusele keelatud) ning selliselt kulutatud summad oleks tulnud sisse nõuda filmi tegijatelt.

3.1.4. Kaitsejõudude Peastaabis on hüvitatud kaitseväeametnikele[19] mitmesuguseid meditsiiniteenuseid (näiteks massaaže 250-900 krooni ulatuses, paradontoosi ravi 800 krooni eest, ortopeedilisi taldu lampjalgsuse raviks 300 krooni eest, rinnauuring 250 krooni eest jms). Kaitseministri vastavasisuline käskkiri[20] näeb ette meditsiiniteenuste hüvitamist ainult kaitseväelastele[21] , juhul kui haigestumise on tinginud teenistusülesannete täitmine. Nimetatud tervisehäired ei ole meie hinnangul tekkinud teenistusülesannete täitmisel. Kaitsejõudude Peastaabi selgitusel teenisid kaitseväeametnikud sõjaväelistel ametikohtadel ning olid teenistuslike ülesannete täitmise osas võrdsustatud kaitseväelastega. 2003. aastal on endised kaitseväeametnikud viidud kas tegevteenistusse sõjaväelisel ametikohal või nad töötavad avaliku teenistuse seaduse alusel. Edaspidi on peetud tarvilikuks keerukamate juhtumite puhul suunata kompensatsiooni taotleja kaitseväe arstlikku komisjoni, mis otsustab tervisehäirete seotuse teenistusülesannete täitmisega.

[17] Riigivaraseadus § 7 lg 2 ja 3
[18] Riigihangete seadus §2 lg 7 p.1. (kehtiv alates 01.04.01)
[19] Kaitseväeteenistuse seadus § 224
[20] Kaitseministri käskkiri nr 127 04.04.2001 "Kaitseväelaste meditsiinilise teenindamise kord"
[21] Kaitseväeteenistuse seadus § 8 lg 1

3.2. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Kaitsejõudude Peastaabile** järgmised ettepanekud:

- Täiendada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud:

  - riigivaradega tehingute sooritamisel riigivara seadusega sätestatud põhimõtete järgimine;

  - kaupade ostmisel ja teenuste tellimisel õigeaegse riigihanke korraldamine.

- Kaaluda filmi "Nimed marmortahvlil" tegijatelt kaitseväelaste toitlustamiseks filmivõtetel kulutatud summade sissenõudmist.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Kaitsejõudude Peastaabi vastus

KAITSEJÕUDUDE PEASTAAP

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond
Riigikontroll

Teie:09.07.2003 nr 2-7.1-FA/03/1102
Meie: 16.07.2003 nr JR-01-11/8320

Kontrolliaruande eelnõu

Riigikontrolli poolt koostatud kontrolliaruande eelnõus " Riigikontrolli arvamus Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta" (edaspidid nimetatud Eelnõu) toodud hinnangute ja ettepanekute osas on Kaitsejõudude Peastaabi seisukohad alljärgnevad:

I Märkused

2.1.1. Kuna 2002. aastal kehtis veel Rahandusministri määrus nr.44, 18. mai 2000 (§2, lõige 6) mille kohaselt varem tehtud kulude taastamiseks tehtud summade arvele võtmiseks raamatupidamises debiteeritakse nõuet ja krediteeritakse vastavat kulukontot. Alates 01.01.2003 on vastav määrus muudetud ja Kaitsejõudude Peastaabi raamatupidamises kajastatakse varem tehtud kulude taastamine omatuluna.

2.1.2. Taani Kuningriigi Valitsuse poolt antav välisabi on rangelt seotud konkreetse struktuuriüksusega ja sellepärast ei kajastatud seda Kaitsejõudude Peastaabi tuluna. Võttes arvesse Riigikontrolli arvamust kajastame alates 01.01.2003 välisabi Kaitsejõudude Peastaabi tuluna ja üleandmisi oma kuludes ülekannete ja toetustena. Kuna 2002. aasta aruanne Rahandusministeeriumile esitati Kaitseministeeriumi poolt konsolideerituna, siis ei mõjutanud see 2002. a. majandusaasta aastaaruannet.

2.1.3. Tekkepõhise raamatupidamise nõude vastu on eksitud seetõttu, et kuluaruanne esitati peale majandusaasta aastaaruande koostamist, kuid summade ebaolulisuse tõttu ei pidanud me otstarbekas muuta 2001. a. majandusaasta aastaaruannet.

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 17.07.03
Reg nr 2-7.4-FA/03/1102-2

KJPS 004878

Juhkentali 58
15007 TALLINN
Reg nr 70006263

Tel 666 1000
666 1004

Faks 666 1008
E-post: mil@mil.ee

A/a 10002037308006
Eesti Ühispank

2.1.4. Varude kontol on kajastatud Taani välisabi vahendite arvel soetatud lahingutegevuse imitaator sellepärast, et tarnimine toimus üksikute seadmete kaupa, mis kohapeal kokku monteeriti.

II Muud tähelepanekud

2.2.1. Kaitsejõudude Peastaabil puuduvad õigused muuta oma bilansis oleva riigivara koosseisu ilma Kaitseministeeriumi nõusolekuta. Vastav taotlus varade üle andmiseks on Kaitseministeeriumile esitatud.

2.2.2, Tulenevalt Riigikontrolli tähelepanekust kinnitab edaspidi varade üleandmised Kaitsejõudude Peastaabi ülem.

2.2.3. Kaitsejõudude Peastaabi vastavatele teenistujatele korraldatakse täiendav koolitus, et vältida edaspidi analoogseid eksimusi.

2.2.4. Oleme nõus Teie tähelepanekuga .

2.2.5. Kuna on tegemist valdavalt kaitseväe siseste nõuetega (sideteenused), siis peame piisavaks telefoni teel võrdlemist. Kirjalikult võrreldes jääksime ajahätta. 2003.aastal kasutame võrdlemist e-mali teel, et tulemus oleks dokumenteeritud.

2.2.6. Paremaks analüütilise arvestuse jälgimiseks kasutab Peastaabi raamatupidamine arvestusmeetodit, kus lähetuskäskkirjade alusel võetakse üles Peastaabi kohustus lähetatu vastu (kohustus maksta päevaraha, avanssi). Tuleb ette varasemate käskkirjade muudatusi, kus vähendatakse lähetuse kestust ning kohustus lähetatule maksmiseks muutub nõudeks töötaja vastu. Raamatupidamisaasta keskel on nimetatud põhjustel lubatud võtta kohustus lähetatu suhtes "miinusmärgiga".
Raamatupidamisaasta lõpetamisel oleks pidanud niisugused "miinusmärgiga kohustused" muutma nõueteks töötajate vastu (aasta lõpuks jäid võlgu Peastaabi ees).

2.2.7. 2003 aastast seatakse Kaitsejõudude Peastaabis sisse aruandlus töötajate eest tasutud õppemaksude arvestuseks, et raamatupidamises saaks kajastada vastavaid nõudeid.

2.2.8. 2002.a. krediitkaardimaksete väljavõttele tuginedes on kantud kuludesse 03.12.2002.a. majutus lähetusel Brüsselis. Kui Peastaap võttis hotelliga ühendust ja palus saata arve koopia, siis vastati, et nad väljastavad selle ainult inimesele, kes teenust kasutas. Samas leiame, et need kulud on selgelt määratletavad pangaväljavõttel (majutuskulud, lähetus vormistatud käskkirjaga), mis ei kuulu maksustamisele erisoodustusega.

2.2.9. Oleme nõus, et palga arvestamise aluseks on tööaja tabel. Samas oleme seisukohal, et tegevteenistuslepingu alusel teenistuses olevate kaitseväclastele palga arvestamine tööajatabeli alusel ei ole otstarbekas, seoses nende tööülesannete eripäraga.

Riigikontrolli arvamust dokumentide ja muude andmete liikumise mittevajalikul tasemel korraldamise kohta personaliosakonna ja palgaarvestaja vahel 2002.aastal tuleb aktsepteerida.

Probleem on tekkinud asjaolust, et kuni 2002.aastani asus palgaarvestaja ametikoht personaliosakonnas ja vajalike andmete olemasolu tagati lihtsustatud korras, s.o. andmed esitati vahetult (ilma käskkirja vormistamata) palgaarvestajale.

J1 on olukorra normaliserimiseks võtnud järgmised meetmed:

1) kõik vajalikud andmed riigiametnike palgaarvestuse korraldamiseks (palk, lisatasud teenistusstaaži, täiendavate teenistusülesannete, akadeemilise kraadi jne) esitatakse palgaarvestajale Peastaabi ülema käskkirja vormis alates 2002.aastast;
2) andmed kaitseväelaste palgaarvestuse korraldamiseks esitatakse palgaarvestajale Peastaabi ülema käskkirjaga osaliselt alates 2003.aastast (v.a. andmed lisatasu maksmiseks teenistusstaaži eest)
3) andmed lisatasu maksmiseks teenistusstaaži eest süstematiseeritakse ja esitatakse palgaarvestajale lähiajal.

Personaliosakonnas on olemas kõik vajalikud andmed; andmeid palgaarvestajaga ei ole võrreldud, mistõttu personaliosakond ei ole tõesti kindel palgaarvestajal olevate andmete kohta teenistusstaažide osas. Nagu ülal mainitud korrastatakse küsimus lähiajal.

2.2.11.Kõik Randla 3 elanikud , v.a. Uind ja Henn, tasusid telefoniarved pangaülekandega. Sularahas tasumisel koostati ebaõiged lausendid, kus sissemaksul vähendati sidekulusid. Samas vähendati sidekulusid juba J-6 esitatud koondi alusel. Seega vähendati sularahas tasujate osas sidekulusid kahekordselt, mis 2002.a. moodustas 1480,35 krooni. Õige oleks olnud vähendada Peastaabi nõuet eelnimetatud elanike vastu.

3.1.1.-3.1.3. Tähelepanekutega Kaitsejõudude Peastaabi majandustehingute õiguspärarsuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta oleme nõus ja tulevikus juhindume Riigikontrolli ettepanekutest.

3.1.4. Kaitseväeametnikud teenisid kaitseväe asutustes sõjaväelistel ametikohtadel ja olid teenistuslike ülesannete täitmise osas võrdsustatud kaitseväelastega. Nad pidid läbima kaitseväe arstliku komisjoni, seega teostati neile kõik vajalikud terviseuuringud ning nendega sõlmiti tegevteenistusleping.

Vastavalt kaitseväeteenistuse seaduse § 163 tagatakse arstlik läbivaatus, terviseuuringud ja ravikulud riigi kulul (k.a. vajadusel rinnauuring).

Vastavalt eelpooltoodule tagasime me neile meditsiinilise teenindamise samas mahus kaitseväelastega. Käesolevaks ajaks on probleem uute koosseisude kinnitamisega lahenenud. Endised kaitseväeametnikud on kas tegevteenistuses sõjaväelisel ametikohal või töötavad ATS alusel.

Hinnangu andmine sellele, kas tervisehäire on tingitud teenistusülesannete täitmisest või mitte, on sageli meditsiinilisest aspektist väga keerukas. Igale juhtumile tuleb läheneda individuaalselt. On juhtumeid, mis on jõudnud kohtuvaidlusteni (suhkruhaiguse seostamine teenistusülesannete täitmisega) ja seni on võitjaks osutunud hageja.

Oleme seni kompenseerinud tervisehäirete korral meditsiiniteenuseid ja –vahendeid, mis taastavad või parandavad inimese teenistuskõlblikkust, kui seda on võimalik seostada teenistusülesannete täitmisega. Edaspidi suuname keerukamate juhtude korral kompensatsiooni otsuse tegemiseks kaitseväelase kaitseväe arstlikku komisjoni, et otsustada seotus teenistusülesannete täitmisega.

Lugupidamisega

Alar Laneman
kolonel
KJPS ülem

Jaan Silvet
nooremleitnant
Eelarve- ja rahandusosakonna ülem

Ruth Peedo 695 1072

Kaitseministeeriumi vastus

KAITSEMINISTEERIUM

Peakontrolör Kaie Karniol
Finantsauditi osakond
Riigikontroll
Narva mnt. 11a
15013 Tallinn

Teie: 09.07.2002.a nr.2-7.1-FA/03/1101

Meie: 16.07.2003.a nr. 1-10/4496

Kontrolliaruande eelnõu "Riigikontrolli arvamus Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta"

Lugupeetud peakontrolör

Täname Teid kontrolliaruande eelnõu "Riigikontrolli arvamus Kaitsejõudude Peastaabi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta" esitamise eest. Teatame, et oleme antud eelnõuga tutvunud.

Lugupidamisega

Jüri Parbo
Logistika asekantsler kantsleri ülesannetes

KM 134396

Helen Kask 6406138, helen.kask@kmin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 17.07.2003
Reg nr 2-7.4-FA/03/1101-2

Sakala 1
15094 Tallinn
Reg nr 70004502

Tel 640 6012
Faks 640 6001

Eesti Ühispank
a/a 10052032216004
kood 401